

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-й год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Uk-
 rainos no Brazil.

Publica-se em Prudentopolis
 às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс.
 від стиха. Більші по 200 рс. За
 всякі оголошення платить ся з
 гори.

PRACIA

Prudentopolis —:— Parana

Ми України до своєю
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

До Українців в Бразилії і Аргентині.

Як відомо Вам Браття Українці, що Польща засудила нашу вітчизну Галичину на цілковиту смерть.

Она рішилась ужити всіх, навіть найбільше злочинних способів і насильств, щоб її знищити. Український нарід в Галичині не прийняв сего нападу і розбою але став до борби. Від сеї борби не відступив і не відступає.

Але всім нам се звісно, що наш нарід в Галичині не всилі поконати, бо Польща має своє дике панованне і військо.

Правне наше українське правительство перебуває поза межами краю і оно бореться завзято. Се правительство дра. Е. Петрушевича бореться з всіми ворогами.

Мусим сказати, що се правне правительство сповняє свій обовязок завзято чесно і совісно і з повним достоїнством. Щоб однак виконало до кінця свій обовязок

Наше правительство в сему прикрому положенню відкликлось до Американських і до Бразилійських Українців о поміч, о позичку і оно просить о поперте. Оно сподієсь і вірить, що ми всі Українці в Бразилії, так само, як і старий край хочемо, щоб Галицька Україна була самостійною вільною державою.

Даймо відповідь. Хочемо визволу нашого краю з ляхького наїзду, або приймаємо польську неволю, зрікаємось державности і тоді утічемо від позички.

На нашу відповідь жде правительство др. Е. Петрушевича, жде наш старий край. Старий край зложив все для своєї державности, але хоче знати, яку жертву і ми зложимо. Наш старий край спізнаєть з сего по чийй стороні ми стоїмо.

Наша відповідь буде знана всім. В тій річи двох думок не може бути. Без найменшого вагання мусим відповісти, що ми діти нашої неньки мусим панувати в своїй землиці.

Тому складаймо свої гроші на позичку. Най не буде одного Українця, щоб до сего не прилучився. Досі мусим сказати на жаль.

последними, а покажім, що і ми любимо свій рідний край. Лучім ся і закупім бонди Національної Позички.

о. Маркіян Шкірпан Ч.С.В.В. голова,
 П. Іван Лех заст. голови,
 П. Олекса Мартинець секретар,
 О. Евстахій Турковид Ч.С.В.В. касиєр,
 Григорій Тарашук, Василь Войтович контрольори.

Українці в Бразилії і Аргентині.

Наш уряд Галицької України, на котрого чолі стоїть Др. Евген Петрушевич і перебуває у Відні много вже і много зробив для самостійности нашої Держави. Потребує Він однак і нашої помочи. Тому відноситься до нас з просьбою через представництво Американських Українців, щоб в сім ділі і ми всі Українці в Бразилії і Аргентині стали як один муж з помочию.

Щоб однак вирішення впало в нашу користь треба нам зайняти голос. Тому кожда оселя, кожда лінія, кожде товариство мусить зібратись в найблишньому часі і зажадати одноголосно: 1) евакуо-

ou deliberação dos Embaixadores ordenará com mais breve possível os seguintes:

I. Evacuação dos Exercitos Polacos fora de Galicia, como tambem os Empregos e Empregadores do mesma Nação.

II. Independencia completa do Governo de Galicia com sua propria administração.

Nós sabemos que Vossa posição tem possibilidade fazer a Decisão absoluta para nossa querida Patria, e o Vosso Auxilio escreve-se com as letras de ouro, na Historia de libertação do nosso Povo, e afeiçoará nós ainda mais de amor para a nova Patria.

de . . . . . 1922.
 Тут слідуєть підписи . . . . . з оселі.

Крім сего просим слати звіти до Редакції. Най цілий світ знає що ми єсьмо одної гадки з нашими братами в старому краєви.

Сейчас по одержанню сего числа «Праці» просить ся висилати протести.

Подібні протести можна слати зарівно послам британьскому, французькому, італійському, японьскому, що мешкають в Рію де Жанейро щоб они вручили своїм представникам на нараді Ліги Народів.

Адреса:

Illmo e Exmo Snr.
 DR. GASTÃO DA CUNHA
 Conseil de la Societe des Nations
 Suisse

вительство перебуває поза межами краю і оно бореться завзято. Се правительство дра. Е. Петрушевича бореться з всіма ворогами.

Мусим сказати, що се правне правительство сповняє свій обов'язок завзято чесно і совісно і з повним достоїнством. Щоб однак виконало до кінця свій обов'язок мусить мати засоби фінансові. Ті засоби мусять іти з податків. Податки українські бере ворог, а наше правительство може держатись з добровільних датків. Добровільні оподаткування не можуть прийти з Галичини, бо Лях до сего не допустить та і в Галичині наш нарід знищений, з'убожілий.

В такім то гіркім положенню стоїть наше правительство. Колиб оно звинуло свою діяльність, тоді Польща буде голосити, що Українців нема, тай наща вітчизна станесь кинена на ласку і не ласку наїздника.

Наша відповідь буде знана всім. В тій річі двох думок не може бути. Без найменшого вагання мусим відповісти, що ми діти нашої нееньки мусим панувати в своїй землиці.

Тому складаймо свої гроші на позичку. Най не буде одного Українця, щоб до сего не прилучився. Досі мусим сказати на жаль, що пиняво наша позичка йде. В сім короткім часі покажім, що в нас одна думка, тому закупім бонди, і шлім гроші на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE of GALICIA
Financial Department
1901 Columbia Road N. W.
Washington D. C. — AMERICA

Всякі вісти про збори, наради, посилки шлім до редак. «Праці». Если нам тяжко слати впрод до Вашингтону, шлім до Редакції. Редакція пішле в короткім часі всі гроші зложені на позичку. Не відтягаймося, не будьмо

длі і ми всі Українці в Бразилії і Аргентині стали як один муж з помочію.

Щоб однак вирішення впало в нашу користь треба нам зайняти голос. Тому кожда оселя, кожда лінія, кожде товариство мусить зібратись в найблишньому часі і зажадати одноголосно: 1) евакування польського війська і уряду з Галичини, та 2) незалежності (держави під власним урядом) для Галичини.

Письма мусим слати на адресу нашого бразилійського представника.

Щоб се лекше було поміщуем взірець по португальськи:

VOSSA EXCELLENCIA!
Nós em baixo assignados, habitantes, Paraná— Brasil, subditos brasileiros (ou do Brasil) Nacionalidade Ukrainiana, tendo visto nunca ouvido, as tyrantias dos Polacos sobre nosso Povo Ukrainiano em Galicia, rogamos a Vossa Excellencia solicitar-lhes e fazer que Liga dos Nações

цускому, італійському, японському, що мешкають в Ріо де Жанейро щоб они вручили своїм представникам на нараді Ліги Народів.

Адреса:
Ilmo e Exmo Snr.
DR. GASTÃO DA CUNHA
Conseil de la Societe des Nations
Geneve Suisse

Нечуване варварство.

Дотеперішні вісти з рідного краю стверджували нам постійно, що окупаційний режим Польщі, який стремить до знищення відпорної сили українського населення Галицької Землі — триває з незмінною силою. Але те, що принесли нам останні вісти з краю, доказує наглядно, що окупаційний режим Польщі розпочав вже варварські оргії над безборонним українським населенням та мабуть тепер дійшов вже до вершин не культурности і

А. Ващенко

Під Корсунем

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ

(Дальше).

Сьогодні Прісія почула ще таке, що її аж пропасниця почала бити: у Кривинюка з'валтовано жінку, а коли чоловік почав її обороняти, так гусари забили його на смерть.

Наслухавшись про такі новини та наплакавшись разом з жінками, Прісія помітала, що вже добре смеркло їй, ухопивши свої відрі на коромисло, посіпаючи пішла до своєї левади.

Хутко проминула гона верби, що, мов вартові, стояли над кручею, перебігла всю леваду й наблизилася вже до куців бузини, що росла по-над межею салка, коли з-за тих куців виникла постать Квіцінського й перепинила їй шлях.

— Я давно чекаю на тебе, красуню! сказав шляхтич. — Так ти мені в око впала, що просто спокою не маю. Причарувала ти мене своїми очима!

Скористувавшись з того, що Прісія держала руками коромисло, він обняв її й хотів поцілувати, але молодичка відхилилася, розплескавши воду.

Не жартуйте, пане, бо ви знаєте — у мене чоловік є!...

Шляхтич спалахнув.

— Як не будеш до мене ласкавою та не будеш мене любити, то забю на смерть твого нахабного хлопа-чоловіка! — Ліпше йти до мене волею... — додав він, ухопивши Прісію за руку. — Бо все одно, як забю твого чоловіка, то не минеш моїх рук...

— Ох мені лихо! — злякано скрикнула молодичка й хотіла тікати, але шляхтич уже міцно обхопив її рукою.

Коромисло з відрами впало Прісі з плеча а вода розлилася по землі.

— Пане пустіть! Вийтеся Бога. — казала вона, змагаючись.

— Чого ти пручаєшся, нерозумна? Невже тобі твій брудний хлоп любіший за родовитого шляхтича?

Він розпалювався й усе міцніше тулив Прісію до себе.

— Пустіть, бо кричатиму!

Не пустю! Ти мені подобалася й мусиш бути моєю! — говорив шляхтич, намагаючись затигти Прісію за куці.

Прісія змагалася й почала гукати Микиту, але його не було, й через хвилину боротьби вона почувала, що шляхтич дужчий за неї і що за кілька хвилин вона знесплиться.

Нарешті на ренетування Прісі з хати почулося тупотіння. То біг не Микита,

бо він саме ходив у степ по коні — від хати бігло четверо уланів.

Наляканий тупотінням шляхтич вишутив Прісію з рук, розглядивши ж, що то були улани, знову хотів вхопити її, але було вже пізно: покинувши відра там, де вони впали, Прісія, як сполохана куріпка кинулася за куці й побігла через сад до хати.

— Чого вас нечистий приніс сюди? — накинувся хорунжий на здивованих уланів. — Не сміть мені сюди вибігати хоч би що тут почули! Гетьте к бісу!

Обурений, мов звір, що стеряв здобич шляхтич пішов вулицею. По жилах його напружено буюла кров, а серце гулко колотилося. Гнучке тіло молодички, що тільки оце тріпотіло в його обіймах, збудило в його звірячу похоть до неї, і він завзявся, щоб хоч як, а досягти своєї мети.

IV.

Вирвавшись з обіймів шляхтича, Прісія, не добігши ще до хати, почала думати, чи сказати Микиті про те, що сталося, чи не говорити. Сказати страшно: Микита такий запальний — він убає пана, й тоді загине сам на шибениці, а проте й не казати було неможливо, бо мати зустрівши її біля хати, побачила, що вона така збентежена, й зараз почала питати, де відра. Прісія не мала сили таїтись і з плачем почала розказувати матері,

все, жахливо озираючись і тремтючи всім тілом, бо їй здавалося, що шляхтич женеться за нею.

Тут саме приїхав із степу Микита й Гавна розказала йому, що було. Микита заскреготів зубами й стиснув рукою шаблю.

— Убю як собаку!

— Боронь тебе, Боже, любий! — ридючи сказала Прісія. Та ж занасташи себе й нас усіх!

Микита суворо відхилив Прісію від себе, поставивши коней пішов у хату. Він хоч і знав, що Прісія невинна в тому, що божевільний панок чіпляється до неї, а проте в серці козака виникло якесь вороже до неї почуття.

— Бач, як причаровує своїми очима... чарівниця!

Смутний і обурений, він довго мовчки ходив по світлиці.

— Голубчику, Микито, — говорила Прісія, трохи заспокоївшись, — ти неначе на мене гніваєшся... Чи винна ж я?

— Не дивилася би на нього — не булоб того!

— Я б тепер радніла, щоб мої брови полиняли, а очі позанадали — щоб на мене брідко було й глянути, бо тоді б і пан до мене не чіплявся!

Прісія почала так гірко плакати, що Микиту взяв жаль, і він почав її заспо-

безправства, нечуваних у культурнім світі.

Недопускання української молоді до студій на університеті у Львові, було тоді одним із найтяжчих докорів, котрі піднесло наше представництво супроти Польщі, та засоромлені представники польські викручувались замітом, що отце є вислід виїмкових заосмотрень тільки на однім університеті у Львові, заявляючи одночасно, що українські студенти мають за те необмежену спромову студій на інших університетах в Східній Галичині. Колиж протекторам Польщі пояснено в Парижі, що у Сх. Галичині є тільки один і одинокий університет у Львові, тоді Поляки заслонювались блягою наміреного заснування університету в Станіславові та мнимою свободою університетської науки в Польщі навіть супроти чужинців.

Аж тепер виступила в цілій наготі: нікчемність польської культури, толеранції і справедливості. В дні 25. вересня с. р. відбулося у Львові віче польської академічної молоді проти оснування приватного українського університету, де прозвано українських студентів конокрадами і пастухами, для яких не треба університету! На цім вічу явився також польський ректор університету п. Каспрович, в п'янім стані, і так успішно промовляв вдусі в шехпольсько-демагогічнім, що польська академічна молодь рішила передати справу українського університету в руки поліції, та постановила що до вписування на університет у Львові можуть бути допущені лиш ті студенти, котрі приймуть польське підданство і польську військову службу.

Отсе прилюдний акт польського бандитизму проти змагань українського народу до науки і культури. Та за цим актом польського ректора університету і його трабантів-студентів пішла акція польської поліції. В ім'я ідеї польської державности арештовано у Львові: проф. д-ра Василя Щурата ректора українських університетських

дається безправному актови польської статистики і конскрипції, — посипались на український нарід у Східній Галичині акти терору, арештів, побоїв, рабунків, розбоїв і військових експедицій зі сторони польської військової окупації, що не має до цього ніякого права!

Не помогли представлення Національної Ради, внесені вчасно до Конференції Амбасадорів, щоби вона іменем легальних суверенів заборонила Польщі неправно виконувати ті акти державної адміністрації у Східній Галичині, то прийшли політичні розбої в центрі Європи і під патронатом побідних держав Антанти, що собі бажають мира і національної справедливості!

І чим довше триває розпуст Польщі, а занедбаня зі сторони Найвисшої Ради Мирової Конференції, тим трудніше буде уладження державного становища Східної Галичини на розмежю Сходу Європи, бо нічо більш не накликує большевизму, як розлад.

Тому Президент Української Національної Ради вніс до держав Антанти останній апел про інтервенцію і поміч.

Відень 12. жовтня 1921.

Др. Кость Левицький.

Вісти з Європи.

Проф. Степан Смаль-Стоцький зложив уряд представника Західної України в Празі і вертає до своєї науково-літературної праці. Чеські часописи присвячують йому з тої нагоди теплі слова признання за його діяльність в Чехії. Проф. Стоцький поклав дійсно не малі заслуги коло навязання добрих суцідських взаємин між Чехами а нами. Високообразований, з великим життєвим і політичним досвідом, чоловік енергійний і випробований патріот, він не щадив ні часу ні сил, щоб прислужитися нашій справі. Для його не було урядових годин, він весь день був на ногах, все готовий іти там, де його кликала справа. Чеські наукові й літературні круги знайшли в нім

уже до Берліна інж. Біберович, посол в Пешті.

Берлінська кольтонія сподіється по теперішнім послі п. Біберовичу енергійної діяльності, котрої вимагає від нього нинішній рішаний момент. Німеччина, хоч побита, але вона велика і не без значіння у світі. З її голосом мусять навіть вороги числитися. Крім того в Берліні перебуває споро нашої молодіжи і втікачів з таборів польських. Їм треба опіки й допомоги.

Так сказати генеральний представник Петлюри для західної Європи, посол Микола Василько сидить тепер в Берліні. На своїм місці в Женеві він лишив юрисконсульта Мексіна, котрий на свого секретаря покликав туди д. Курбаса, який дотепер працював в ред. „Укр. Слова“. Д. Курбас, добре вишколена й дуже енергійна сила. До Берліна приїхав також представник так званої Радянської України, але він до українських кругів покищо не наближається. Можливо, що між добродієм Калужним а українським громадянством стоїть ціла армія, помордованих Українців з кривавою постаттю незабутнього Чупринки на чолі. Інформатор.

В Криму.

Настрій комуністів пригнічений. Самі комуністи кажуть, що большевизм не протримається зимою у наслідок повної відсутности харчів. В Криму панує голод, навіть совітські служачі не одержують пайків. Врожай цілком спалений засухою.

Ялта робить вражіння мертвого міста. На вулицях можна побачити трупи коней, які пожерають собаки. Візників цілком нема. У великих готелях розміщено червоноармейські шпиталі.

Рух зелених дуже поширився. Шлях з Ялти в Алушту у руках зелених.

Викриття комуністичних організацій в Латвії.

алькоголю в Росії. Виріб буде державним монополем (як був за царів). Горівка буде в часах призначена на вивіз.

Небаром большевицький уряд має зачати винаймати приватним людям горальні.

В Росії не виробляли водки від початку світової війни.

Арешт голови Білоруського комітету у Варшаві.

Голова білоруського комітету у Варшаві д. Дубейковський був заарештований у Гродні з розказу заступника гроденського старости за те, що він турбувався про звільнення Білоруса — студента Курбського, заарештованого без усякої причини польською владою.

Не дивлячись на те, що п. Дубейковський мав дипломатичний пас виданий міністерством закордонних справ у Варшаві, він по затриманню був відправлений у Білосток, а звідтіля по етапу в Варшаву, де був негайно звільнений.

Треба зауважати, що п. Дубейковський належить до прихильників т. з. польської орієнтації. Очевидно, що Біларусинам, якої вони орієнти не додержувались, не по дорозі з Поляками.

Має бути видана проклямація мира з центральними державами.

Президент Гардинг уже дістав опінії від генерального прокуратора Догерті, якої він домагався в справі проголошення мира з центральними державами.

Свого часу виринула думка, щоби американський уряд спеціальною проклямацією відкликав усі воєнні закони. Супроти виринаючих сумнівів президент зажадав опінії Догерті. Міністер судівництва мав заявити за такою проклямацією і президент незадовго видасть проклямацію про мир з Німеччиною, Угорщиною і Австрією, а в тій

ського народу до науки і культури. Та за цим актом польського ректора університету і його трабантів-студентів пішла акція польської поліції. В ім'я ідеї польської державності арештовано у Львові проф. д-ра Василя Шурата ректора українських університетських курсів і голову Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, проф. Мих. Галушинського як також українських студентів, аби насильно недопустити української молоді до науки і культури! Та все-світна історія безперечно закарбує цей чин польської дичі на рахунок боротьби культури проти європейських Азіатів польського племені!

А рівночасно відбувається в многотрагедійній Східній Галичині статистичний розбій Польщі проти автотонного українського населення Галицької Землі, щоби насильством доказати мовби у Східній Галичині Поляки були більшістю! Та коли українське населення не під-

дом, чоловік енергійний патріот, він не щадив ні часу ні сил, щоб прислужитися нашій справі. Для його не було урядових годин, він весь день був на ногах, все готовий іти там, де його кликала справа. Чеські наукові й літературні круги знайшли в ньому знаменитого інформатора про Україну і її культурний розвиток, з політичними він був знайомий ще з часів свого пословання до віденського парламенту. За час свого побуту в Празі він виголосив про Україну декілька відчитів, написав чимало статей та видрукував кілька дуже цікавих і цінних брошур. Наша університетська молодіж у Празі тратить в проф. Стоцькому доброго дорадника і невтомимого опікуна.

На місце професора Стоцького приходить до Праги др. Евген Левицький, котрий дотепер був представником в Західній Україні в Берліні, а на його місце прийшов

Рух зелених дуже поширився. Шлях з Ялти в Алушту у руках зелених.

Викриття комуністичних організацій в Латвії.

„Руль“ повідомляє з Риги, що там відкрито нову комуністичну організацію. Підчас турсу найдено документи і проклямації. В прикордонній смузі викрито пересильні пункти комуністичної літератури, які стояли в тіснім контакті з бюро пропаганди в Пскові як переправляли в Латвію і за кордон літературу. Арештовано багато осіб, між ними багатих московських селян.

В РОСІЇ ЗНОВА БУДУТЬ ВИРОБЛЯТИ ВОДКУ.

Большевицька економічна рада постановила дати дозвіл на виріб

нівів президент зажадав опінії Догерті. Міністер судівництва мав заявити за такою проклямацією і президент незадовго видасть проклямацію про мир з Німеччиною, Угорщиною і Австрією, а в тій проклямації вчислить усі закони які були видані на час війни, а які тепер зноситься.

Розбишаки в ХХ. віці.

Професор італійської мови і літератури на українським університеті проживши в Києві шіснайцять років п. Барталомуччи вернув тому місяць до Італії і розповідає страшні річі про Київ і Україну під большевицькою владою. Він каже що, теперішній Київ — се місто страху і смерти. На вулицях порожно, тихо, а замість колись пишних будинків стоять обгорілі, поторощені кістяки з вікнами без шиб. Не проїде

воювати, сказавши, що тепер сам провоюватиме її на річку.

Другого дня над вечір, коли Пріся лагодилася йти по воду, Микита справді надів свій козацький черес, запхнув за нього пістоль, почепив шаблю й пішов разом із жінкою.

Вони йшли через садок, де ще недавно так любо женихалися, ховаючись увечері од білого проміння місяця під захистом кучерявої яблони.

— Не забув, Микито, як любо було? — соромливо глянувши на чоловіка, спитала Пріся й повела очима в бік яблони.

Микита стиснув їй руку. Він добре памятав усі щасливі хвилини свого першого й єдиного кохання. Чи вернуться ж вони знову, ті хвилини? Чи настане ж знову спокій?

Взявшись за руку, молоді перейшли сад, вийшли на леваду й проминувши верби, почали сходити униз до річки. От і воно, те місце, де Микита вперше попросив у Прісі напитися води й вона причарувала його своїм поглядом... Але яка odmіна: там, де срібним дзвоном брелів по-над річкою дівочий сміх та співи, тепер стояла зловісна тиша, що перебивалася тільки плачем та зітханням покривджених та ображених жінок.

Пріся мовчки набрала води, а Микита підсобив їй підняти відро на плечі й сплю

обоє пішли назад. Скоро вони проминули верби й наблизилися до кущів, аж тут назустріч їм вийшов Квіцінський.

Микита спалахнув.

— Чого це пан тут тиняється по чужій леваді? Чи не під стирігає він тут чужої жінки, як учора?

У ті часи на шляхтичів у Польщі не було ніякого суду. Навіть саме життя хлопів було у владі шляхти, на українських же молодих та дівчат шляхтичі звикли дивитись, як на свою власність. Через те змагання Микити за честь своєї дружини здавалося Квіцінському нечуванним нахабством і обурювало його.

— Геть з дороги, нахабний хлопе! — скрикнув він. — Як смієш ти, пся крив, ставати мені на перепоні?

Він відступив ближче до Прісі.

— Бачу ляше... — одповів Микита заступаючи жінку й виймаючи з піхви шаблю, — бачу, що або тобі або мені не жити на світі. Старий до чесного бою!

— З ким? З тобою? — глузливо скрикнув хорунжий. — Шляхтичеві не личить рубатися з хлопом! Хлопська смерть не на поєдинку, а на палі, й ти зараз покуштуєш, як сидіти на ній. Гей, гайду-тепер стояла зловісна тиша, що перебивалася тільки плачем та зітханням покривджених та ображених жінок.

З-за кущів вибігло двоє дужих поляків, що були гайдуками біля хорунжого. Він навмиєне привів їх із собою, щоб натозпи поляків, і Микита буде вбитий, заховити сьогодні Прісю до себе.

Та не вспіли ті гайдуки підбігти до Галагана, як шляхтич уже влав на землю, простромлений у серце шаблею козака.

Жахливий скрик вирвався з грудей Прісі. Вона зрозуміла, що загинуло її життя, бо загине тепер Микита. Скрикнули й гайдумаки і, вихопивши з піхом шаблі, почали наступати на Микиту.

Три шаблі, перехрещуючись і б'ючись одна ох одну, жалісне бразчали, розкидаючи в темряві блискучі іскри з своєї загартованої криці.

— Прісю! — гукнув Микита. — Тікай до хати, поки я їх здержу!

Але в Прісі буюла по жилах козака кров. Вона не покинула чоловіка в пригоді, а, скинувши з коромисла відро, вдарила ним одного з гайдуків по руках і вибила в нього шаблю. У ту ж саму мить Микита зачепив другого гайдука своєю шаблею по щоці й той з прокльонами відскочив од нього й, скривавлений, почав тікати. Слідом по ньому побіг і другий, покинувши свою, вибіг Прісею рукою шаблю.

Все сталося в одну мить. Прісін чоловік був врятований од смерті, але молоді жінка розуміла, що та смерть стояла зараз за плечима її чоловіка. бо через кілька хвилин сюди мали набігти цілі натовпи поляків, і Микита буде вбитий.

Ті ж думки блискавкою бігли й у голові самого Микити.

— Прощай, голубко... — сказав він, притулившись до себе дружину. — Я втечу й переховаюся у Крутому Байраці. А потім потім сподівайся мене разом з Хмельницьким!

Пріся хотіла щось говорити, обхопила чоловіка за шию, та так і зомліла.

— Схаменися, Прісю, бо обоє загинемо... умовляв Микита дружину. — Не вдавай серця в роспуку. Бог допоможе нам знову зеднатися.

Побачивши, що Пріся не розплюще очей, він почав трусити її, щоб довести до притомности.

Тим часом з вулиці почувся голос: поранений гайдук підняв цілу хоругву уланів, і вони бігли до левади. Небезпечна зростала що мить.

Хапаючись, Микита поніс Прісю на руках до кущів бузини, що росли зараз за межею сада. Тут нарешті вона розплющила очі й прочунала.

— Прощай, мила! Тікай до матері... та не жур себе, а сподівайся мене разом з волею! — ще раз попрощався з дружиною Микита.

Пріся почула любий голос і зрозуміла що чоловікові треба скоріше рятуватись. Вона поцілувала його в останнє, кинулася з сад і зникла за кущами. Зник за кущами й і козак.

візник, не загуркоче трамвай... лише зрідка пролітає авто з вельможними панами комуністами, солодими жидами. Коли прокрадеться, хитаючись від голоду, мешканець Києва обідраний, брудний, звичайно босий або в ганчірках на ногах. Нема панчо... Нема черевиків. Нема ниток, ані голок залатати діра в лахматі. Іде, вимахуючи руками і бязливо озируючись. Уста бурчать невиразні слова... Говорить сам до себе... Він вже напів божевільний. Кияне ходять по одному, бо так безпечніше. Коли вийдете в двох або — не дай Боже — в трох, то вас і ваших співбесідників оден момент хапають червоні опричники за руки, відводять на бік, питають про що розмовляли і ваша доля — вже рішена. Часто вбивають на місці, щоб заволодіти лахміттями вашого убрання.

На перехрестях улиць стоять бліді; жахливі примари жінок, в старих обшарпаних капелюхах, бувші „буржуйки, інтелігентки з величезним написом на грудях: я голодую. Уста вже не просять і руки також не просять, лише напис кричить: я голодую. Але той хто проходить мимо, тихенько проходить, намагається не бачити, бо... він також голодує.

В вечер як тільки трохи стемніє вулиці цілком порожніють. Темрява опановує всім. Але в кількох будинках помітно електричне світло, — там живуть комісарі. А друга частина Києва тоже світлом сіяє там резидує всевладна, всемогуча Чрезвичайка. Електричність служить лише комуністам та чрезвичайкам.

Величезну роль в чрезвичайках відіграють матрози і жінки. Жертвою матроза впав Мурашко, котрий відмовив матрозови помешкання у себе, а той зустрівши на другий день Мурашка з женою на улиці, наказав йому йти за ним в чрезвичайку. Але замість чрезвичайки, повів його на куренівку, де і застрілив. Жена скаржилася в чрезвичайці, але там відповіли: — Шож можливо... Сей матроз забив вже таким чином 15 людей. Але ми нічо не можемо зробити.

шов з чрезвичайки цілком сивим і тремтячими руками та ногами.

За що арештують? За все і за ніщо. Сказали ви якунебудь необережну фразу, не подобались комусь в чрезвичайці, — вас арештують вбивають.. Малі діти і ті, як мають родичів вчрезвичайці, дуже часто причиняються до арештів і розстрілів і тому їх бояться учителі в школі і мусять їм догоджувати... Терор, терор всюди. А над всім сим морем безправа і горя плаває в розкошах комуністична аристокрація, котра користуючись всіма розкішно вбираєся, бенкетує при електричній світлиці з шампанським, білим хлібом і ріжним печивом; розіждаєся в автомобілях і навіть має льокаїв.

Одна бувша артистка театру, одружена з видним комуністом, запросила в якійсь справі до себе п. Бартоломуччи. Ввів його до неї льокай в фракці і білих рукавичках. Сама артистка лежала на канапі в розкішнім шовковим убранню в елегантних пантофельках — коли весь Київ ходив босий — і в шовкових панчошках. Син проф. Флоринського, вбитого большевиками, зробився вельми видним комуністом і писав з Москви до Києва своїй матері: Приїжджайте до мене... У мене буде Вам добре! Мати відповіла: Не маю нічого спільного з тими, чії руки в крові твого батька. Незадоволене, обурене взростає зі страшною силою, але зброї нема. Нема організації. Голод знесилює. Ранійш ще надіялися на Колчака, Денікіна, Петлюру, Врангеля, Французів, Англіїців, Тепер вже не надіються... Вми-рають.

В Росії голодує двацять п'ять мільйонів, а уряд зовсім не дбає про голодуючих. Коли перший переляк пройшов і большевики побачили, що людність покійно вмирає, але не бунтуєсь, тоді питання голоду перестало їх цікавити. А паршивий Лейба, якому наші запродавці б'ють поклони, той звір в людській тілі, обстоює думку, що для большевиків одинокій вихід йти війною на Західну Європу, бо

капшукі так безкарно нищити християнський нарід.

Найновіші вісти.

Рада Ліги Народів признала Альбанії незалежність. Сербі опускають заняту територію допускаючись нечуваних звірств.

В Женеві відбулась величава маніфестація, в котрій взяло участь до 20 тисяч осіб.

В день імянин св. Отець Венедикт XV. одержав желаня з всіх сторін світа.

Франція винна Англії 557 мільйонів фунт штерлінгів.

В Індіях панує дальше сильне невдоволенне против Англії.

В Берліні ходять чутки, що в коротці вибухне революція комуністична.

Німецький амбасадор в Лондоні подався до димісії.

В Росії голод панує дальше, та пожерає много жертв. Совет оголосив загальну мобілізацію. Повстанці українські ідуть в сих часах вперед побиваючи большевиків.

З Бразилії.

День 3. грудня, як минувших літ, так передовсім сего року запишесь глибоко в серцях українських. В тім дни відбувся іспит в школі українській, що ведуть Пр. СС. Службениці.

Вже раненько дітвора українська гарно убрана зібралась в церкві, щоб вислухати Сл. Б. та подякувати Господу, за поміч в цілому році. По Сл. Б. удалась до школи, где відбувсь іспит. На питання дітвора відповідала гарно. Питання переплітувано вершиками та співами українськими і бразилійськими. При кінці одна з учениць подякувала родичам за се, що посилали дітвору до школи та гостям, що прибули погляну-

ти, в історії бразилійській і географії.

Наконець дітвора відспівала гимн бразилійський і український. Потім, родичі в імени дітий подякували учителеви п. Івану Соєніцкому, за его труд, що за так короткий час, бо лише девять місяців, дітвора так красцо поступила в науці. Присутний.

В Бразилії появились фалшиві гроші. Позір проте з грішми, бо много мож зібрати, котрих відтак годі буде позбутись.

Василь Щурат.

Служив при німецькій гімназії до 1 листопада 1918 року. Коли Поляки заняли Львів і німецьку гімназію перетворили на польську, усуваючи з нею науку української мови, усунувся зі служби і всі свої сили присвятив товариству імени Шевченка, котре провадив за час відсутности проф. Михайла Грушевського і котре вибрало його з початком 1921 року своїм головою. Образ дуже широкої діяльності Щурата, це діло будучого його біографа, і діло не легке, бо Щурат, людина дуже енергічна, поет, учений, критик, публіцист, громадський діяч, який безнастанно працює на різних нивах нашого народнього життя і якого жинво так богате, що тяжко, всі ті снові які він нажав і накопив звести до одної стодолі. Зазначимо тільки те що нашу гадку найдійніше в його великому духовому доробку.

На першому місці все таки кладемо Щуратові поетичні твори, бо Щурат в першу чергу оден з видвістих українських поетів.

Вже перша його збірка з 1895 року: «Lux in tenebris» дав нам твори незаперечної вартости. Такі вірні як: «Влисканка темної ночі» Чого сумуєш ти» Горі снігами повиті», На світа край піди, гуляй» моглиб бути оздобою навіть найбогатійші літератури.

Дуже гарна, чиста, поетична мова, бездоганна, звичайно нова форма, (старанне навіть дуже старанне викінчення метрум римів, строфи), Гармонія між формою а змістом, зміст богать, цікавий, розумний — отсе головні прикмети Щуратових віршів. Усі вони мов різблені з хрусталу, мов дзвони, вилиті рукою певного і

ня у себе, а той зустрівши на дру-
гий день Мурашка з женою на у-
лиці, наказав йому йти за ним в
чрезвычайку. Але замість чрезвчай-
ки, повів його на куренівку, де і
застрілив. Жена скаржилася в чрез-
вичайці, але там відповіли: — Щож
можливо... Сей матроз забив вже
таким чином 15 людей. Але ми ні-
чо не можемо зробити.

Другим жахливим елементом
чрезвычайки являються жінки. Най-
більш пристрастні кати.

Від руки жінки упав професор
фльоринський, жертвою жінки-ката
стався учитель танців і балетний
танцюрист київської опери Ланге,
котрий попавши до чрезвчайки,
опинився в руках жінки, що через
пів місяця о півночі приходила з
револьвером і говорила: Ну твій
час прийшов! А подержавши так
револьвер кілька хвилин опуска-
ла руку і виходила з камери. Так що
ночі. Що ночі.

По п'ятнадцяти ночах, Ланге вий-

Намірене на грудень.

(Для членів братства Н.С.Х.)

ВПЛИВ ЖЕНЩИНИ КАТОЛИЦЬ- КОЇ НА ТОВАРИСТВА СВІТСКІ.

Чоловік кожний хоч як немічний
та слабкий, наколи цілим серцем
приляже до засад віри, займесь її
внеслими науками, а при тім вспо-
можений ласкою, дуже і дуже
много може зробити. Такий чоло-
вік стає могучим. Нічо йому не тру-
дне, нічо его не жахає, він працює
без впину зі самовідреченням і до-
конує нераз таких діл, яких ніхто
не міг надіятись, яких навіть і в
уяві ніколи не представляв собі.
Такими були всегда святі і ревні
добрі діяльні католики. Чи мало
між ними і женщин, що з природи
своєї вже слабші чим мужчини.
Вже в старім завіті читаем за
Юдит, за Естеру яких то великих
діл, вони не доказали і слава їхня
лунає і по нинішній день.

В теперішнім часі перево-
роту світового женщины чималу
ролю відігравали і ще муть відо-
гравати, як це читаємо по часопи-
сях. Їхній сприт, хитрість природна
більша чутливість, більша любов
до всього що чесне, більше спів-
чуття, для нужди і горя, робить з

мільонів, а уряд зовсім не до-
про голодуючих. Коли перший пе-
реляк пройшов і большевики по-
бачили, що людність покірно вми-
рає, але не бунтуєсь, тоді питанне
голоду перестало їх цікавити. А
паршивий Лейба, якому наші за-
проданці бють поклони, той звір в
людській тілі, обстоює думку, що
для большевиків одинокій вихід
йти війною на Західну Європу, бо
як має большевизм провалитися
сам від себе то лучше впасти в
бою з честію, і вратувати ідею
та викручуватися перед світом, що
буцим то впали під ударом все-
світної буржуазії. Ще му замало
людської крові, ще не напився до-
сить християнської крові. Знищив,
зрабував цілу Росію, знищив Ук-
раїну, вимордував мільони невин-
них людей, пустив з торбами усей
нарід стягнув до жидівських ки-
шеней всьо золото і багатство, а
тепер хоче йти на рабунок в сусі-
дні краї. Встид і ганьба, щоби в
XX. столітю світ дозволив одному

них чималий чинник для поліпше-
ння обставин, для злагодження
нужди і горя.

В теперішнім часі бачим вели-
канські їх стоваришення, їх невси-
пуцу працю, їх витревалість їх
саможертву. Они не лиш самі ор-
ганізуються але ще мають сильний
вплив на інші товариства. З ними
тепер мусить числитись кожний,
мусить числитись і світ цілий. Мно-
го між ними мож запритити діяль-
ність гуманітарну для всего людст-
ва. Між ними вирізняються прав-
диві героїні переповнені духом ві-
ри і засад Христових. Хто не знає
за всякі організації Червоного Хре-
ста, помочи всякім нуждарям, без-
домним, сиротам, голодуючим, о-
пущеним, калікам? Крім цього вони
впливають і на інші товариства
світські, щоб вони нічого злого не
установляли щоб противилось так
вірі, як і добрим обичаям щоб не
ухваляли нічо з кривдою других.
Дійсно много між ними є правди-
вих самарятанок Евангельських.

Просім проте в тім місяці, щоб
їх вплив на товариства світські
чим раз більше зростав ширшав,
щоб засади Серця Христового че-
рез добрі католицькі женщины за-
кріпились і в товариствах світських.

церкві, щоб вислухати Сл. Б. та
подякувати Господу, за поміч в
цілому році. По Сл. Б. удалась
до школи, где відбувсь іспит. На
питання дівтора відповідала гар-
но. Питання переплітувано вер-
шиками та співами українськими
і бразилійськими. При кінці одна
з учениць подякувала родичам за
се, що посилали дівтору до школи
та гостям, що прибули погляну-
ти на працю цілорічну своїх ді-
точок.

Найбільше впало се в очи, що
сего року одна велика саля пока-
зала жмудну працю Пр. СС. і
дівтори шкільної. Всі стіни, та
много столів пишались ріжними
виробами, гачкованем, вишитем,
гафтами, і ріжним мальованем. Сі
праці оглядано вже з самого ра-
ня. Оглядали не лиш свої, але
і чужиньці та попросту подивля-
ли гарні роботи.

Вечером відбулось представле-
нне дівтори шкільної. Народу
було много. Хоть наші Українці
не дуже люблять іти на представ-
лене, особливо з дальших осель,
але представлення дівтори шкіль-
ної не лишають. Представлене
відбулось без найменшого закиду.

Потіха для нас, що наш нарід
приходить до зрозуміння, що в
школі наша будучність що поси-
лає діточки до школи, а потіха
еще більша, що по тільки літах
маєм школу, котра показує так
гарні обильні плоди.

Вдяка і для наших Пр. СС. що
не щадять труду, а так ревно
працюють в школі. Користайте
Українці в Бразилії, та посилайте
свої діти до школи в Пруден-
тополи.

Дня 29. листопада на 3-ій сек-
ції Барра Гранде—Деспраядо,
відбувсь іспит в школі котра у-
держуєсь субвенцією федераль-
ною.

Іспит відбувсь знаменито, в
гарно прибраній самі шкільній, в
присутности двох екзамінаторів,
п. Василя Пурця, і п. Василя Го-
родинського, а заразом і родичів
дітей. Гарно шкільна дівтора від-
повідала на ріжні питання в мові
португальській і українській, як
в читанню, в рахунках, в писан-

ти» Гори снігами повиті» На світа край
піді, гуляй» моглиб бутиоздобою навіть
найбогатійші літератури.

Дуже гарна, чиста, поетична мова, без-
доганна, звичайно нова форма, (старанне
навіть дуже старанне викінчення метрум
римів, строфи), Гармонія між формою а
змістом, зміст багатий, цікавий, розумний
— отсе головні прикмети Щуратових
віршів. Усі вони мов різблені з хруста-
лю, мов дзвони, вилиті рукою певного і
правного мистця, мов стріли пущені з
сильного, туго натягнутого лука. Щурат
мало коли попадає в сентімент, в роз-
мріяння, ліричну хандру, він кріпко три-
має себе в руках, і вже в молодечих вір-
шах являється зрівноваженим мущиною.

(Далі буде).

Спис книжок і брошур,

які можна набути в управі часо-
пису

»УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР«

Wien, VIII. Langegasse 5/6

Кривава книга в укр. мові	10 цт.
За державну незалежність Галичини 10 "	
Рік на Великій Україні (на ліпшій папері)	1 дол.
Рік на Вел. Україні (на звич. папері) 50 цт.	
Галицька Армія на Вел. Україні	50 "
Великі Роковини	5 "
Українська школа під польським ярмом 5 "	
Зі споминів Січовика	5 "
Польська кольонізація Сх. Галичини 5 "	
Як писати мемуари	10 "
Перша Сесія В.У.Н. Ради	10 "
Від Денікіна до Большевиків	5 "
Українська делегація Сх. Галичини в Ризі	5 "
Похід українських військ на Київ	10 "
Князь Ярослав Осмомисл	5 "
Василь Стефаник	5 "
Підкарпатська Русь	5 "
Студенство і політика	10 "
Корупція в державнім життю	5 "
Галичина та Соборна Україна	5 "
Галичина й нові держави в Європі 10 "	
Економічні основи Галицької держави 10 "	

Кошта поштової висилки управа оплачує
сама.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ПЕРЕДПЛАТА НА:

„Український Прапор“
„UKRAINSKYI PRAPOR“

Одинокий офіціальний орган Галицького
Уряду. Виходить раз на тиждень.

Переплата виносить піврічно 1 доллар,
річно 2 долари.

Адреса управы часопису: Wien, VIII.
Langegasse 5/6

ПЕРША УКРАЇНЬСЬКА МАЛЯРСЬКО-АРТИСТИЧНА РОБІТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські роботи, як мальованне декорації домів, церков і образів нашого стилю і обряду та взагалі всякого рода роботи малярські.

S. HORVATICH

CURITYVA r Barão do Rio Branco 19
c. p. 187.

ПОЗІР! — **ПОЗІР!**
УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ І ОКОЛИЦЯ!

Теодор Савечка

отворив робітню ковальську. Може кождей дістати з доброї стали фойси, сокири, серпи поодинокі або й тузінами. Кує вози, направляє uszkodжені й виконує взагалі всякі роботи, входячі в обсяг цього фаху. Робота совісна — ціни приступні.

Кождий Українець повинен се вже раз зрозуміти, щоб лиш своїх ремісників підирати!

Theodor Savetchka

Prudentopolis Parana

Позір Україні оселі Прудентопільської!

Заким маєте гадку йти в процес, або до суду то вступіть, та порадьтеся п. В. Лопатюка, Всякі записи, розписи, рекіременту, щоб они буди добрі, мусять бути добре зроблені. Зробити може найлучше, лиш свій чоловік.

Тому ідіть, предложіть своєю українською мовою, а п. Василь Лопатюк залагодить добре, і тай тано.

УКРАЇНЬСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в котрім мож набути всего — добре і тане. Маємо всякі матерії, капелюхи, убраня готові, пали парасолі, як також всякого рода залізня.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніяльні.

Памятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанем

Семчишин — Опушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах військових, а рад-би себе звільнити від війська повинні задалегіть виробити звільнене. Час на се виходить до 15. листопада. З тими рекірементами удавайтесь до п. В. Лопатюка Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер увільнить. Представте свої причини, та не відкладайте. Ідіть до Українця бо нині клич: „Свій до свого з всіми потребами!“

УКРАЇНЬСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципалію Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцуски до годинників іт.д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odrecky

Antonio Rebouças Parana

Кривава книга.

34)

МАТЕРІАЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА УКРАЇНЬСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ 1918/1919 РОКУ.

(Дальше.)

Жовнярі це й зробили. Товпа обклада ла тепер дальше побоями безталанного, копала ногами й щойно годі, як інжинір Малішевський втратив притомність і не давав знаку життя, вкинено його назад до нашого вагону. На щасте їхав з нами санітарний четар Равсе, котрий занявся п. Малішевським і через яких три години привів його назад до життя. А треба знати, що інжинір Малішевський ніколи в Золочеві як судди не урядував і стояв оподалік всякої політики. Ми все стояли у Львові і щойно коло 4-ої після полудня вїхали ми дальше в напрямі Кракова. На кожній залізничій стації

Др. Мирослав Шеліговський

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYVA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на лічене і побут у своїй клініці. Лічить лучами «Roentgen». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядин крови в слабостях внутренних.

Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

CONSULTORIO
CIRURGICO — MEDICO

Dr. José Mendes de Araujo

Бувший славний асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости жіпочі і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, недуги жінчини і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступні. В зарекоменді ріжних

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив ще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто знайде у його дім, знайде вигідну службу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продуктв хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і коьної Іраті.

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капелюшкових, купую всякі провукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,

Guajuvira

Paraná

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП

ВАСИЛЯ ВОИТОВИЧА

у Прудентополі

Містить усякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також ріжного рода матерії, від найтанших до найдорожших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убраня, коци, полотна, хустки, стяжки, капелюхи солом'яні нитки до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начинне кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фуґети, славна паста «фаворита», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до ф: рб. свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузяна і мандькова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індії.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольоніяльні.

Wasilio Woitovycz

Prudentopolis

Paraná

Федір Шнайдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІЮ

купує насіне лену і конопель, як також прядиво льняне і конопельне. Одно кильо насіня є лену платить по 400 рейсів; насіне конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте 1 кильо 1\$300 і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider

Portão

Paraná

Або через посередництво Григорія Тандри — Портон.

давав знаку життя, вкинено його до нашого вагону. На щасте їхав з нами санітарний четар Равсе, котрий взявся п. Малішевським і через яких три години привів його назад до життя. А треба знати, що інженір Малішевський ніколи в Золочеві як суддя не урядовав і стояв оподалік всякої політики. Ми все стояли у Львові і щойно коло 4-ої після полудня ввійшли ми даліше в напрямі Кракова. На кожній залізничній станції вже ждали на наш транспорт люди, цікаві побачити Малішевського, одержуючи задалегідь телефонічно відомість, що він іде. Приходили військові і цивільні залізничні урядники, вищі і нищі, старі і молоді, панночки і всі лише опльовували нещасного, що в калужі крові напівживий лежав на помості вагону, а дехто копав його ногами. Тому, що люде нічого не їли, а у вагонах було немов у найбруднішій стайні, кинулися серед нас недуги. В Ярославі винесли 30 людей до шпиталю, відтак в Кракові 140 людей, а заки ми прибули до табору — нових 100 людей занедужало. По дорозі померло 64 осіб із нашого транспорту. У табор в Стшалковій ми прибули щойно 24. червня. Дня 25. червня 1919, коли нас ведено із бані завізвав польський підпоручник Маліновський адютант команданта табору до себе інженіра Малішевського і на наших очах знову яких 20 польських жовнярів, що стояли біля названого саме підпоручника, кинулося бити інженіра Малішевського нагами куди попало, спершу одітого, а відтак здерли з нього одіж і били по голім тілі. Не вчислюючи копняків, дістав інженір Малішевський кількадесят нагаїв, причім зломчили йому чотири ребра, вибили праве око і так змасакрували, що ціле тіло інженіра Малішевського вкрилося одною страшною раною.

д) Семен Кузьмин розказує, що попав в полон 22. мая 1919. Польські жовнярі оддерли і обрабували його і скованого завезли до Турки. 4 дні держали його без їди. В дорозі до Берестя Литовського був з прочими транспортованими предметом варуг і знущав з боку цивільних Поляків, найбільше в Ярославі. Одного українського полковника з придністринської України, як хорого зі шпиталю в Станиславові, побили польські жовнярі палками, викрикуючи: «То за Львів!» Почин до цього давали самі польські старшини, які завивали своїх підчинених до розстрілу кожного Українця на місці.

(Далі буде).

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, недуги женщин і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступні. В заведеню візита коштує 5\$, в домі слабого 10\$.

Поза містом платиться від години.

GUARAPUAVA, Praça 7 de Setembro

BEVAM AS CERVEJAS

de ATLANTICA

CAIXA POSTAL 246.

TELEPHONE 454.

Atlantica

Luzitana

Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлянтика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атлянта, Білий, Вода Столова, Жензібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлянтки є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

уся, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продукта хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополи і кольнії Іраті.

Пишіть:

Theodor Schneider
Portão Paraná

Або через посередництво Григорія Тандри — Портон.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завжди заосмотрений в ріжнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начине кухонне і прочі зняряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніяльні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Козак“ — Paraná

Одинока українська фабрика цукорків ІВАНА КУТНОГО

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє ріжнородні цукорки ріжного смаку і зовнішньої форми.

Досі у Парані не було української фабрики цукорків а коли она існує від двох місяців спішіть з замовленнями. По цукорки пішіть і голосіть ся до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІЙОВ ДА ВІКТОРІЯ,
КУЧМИ І ДУНЦЯ.

Маємо на складі ріжнородні товари, як: фазенда, армаріньо — начине, кухонне, напитки краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі. Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завжди лиш своїх!

CASA „DNISTER“
de Kutchma & Dunetz.

Rua Vidzconde e Nacar — União da Victoria — Paraná.

Печатня оо. Василян в Прудентополи.